

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2005 - 2008**

Września 2005

SPIS TREŚCI:

<u>I. WSTĘP.....</u>	<u>3</u>
<u>POMOC DLA OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ.....</u>	<u>4</u>
<u>1. DEFINICJA KRYZYSU I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ .....</u>	<u>4</u>
<u>ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....</u>	<u>6</u>
<u>FORMY PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....</u>	<u>6</u>
<u>FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W POWIECIE WRZESIŃSKIM.....</u>	<u>7</u>
<u>III. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA.....</u>	<u>10</u>
<u>CEL STRATEGICZNY: .....</u>	<u>10</u>
<u>1) Priorytety i cele szczegółowe.....</u>	<u>11</u>
<u>a) PRIORYTET 1: UTWORZENIE SYSTEMU WSPIERANIA RODZIN W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH.....</u>	<u>11</u>
<u>b) PRIORYTET 2: PROFILAKTYKA .....</u>	<u>12</u>
<u>IV. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPOSÓB REALIZACJI JEGO ZADAŃ.....</u>	<u>14</u>
<u>Harmonogram i Finansowanie.....</u>	<u>14</u>
<u>Monitorowanie .....</u>	<u>15</u>

I. WSTĘP

Dom rodzinny spostrzegany jest jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska. Jednakże dla wielu ludzi jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia, poniżania, rozpacz i lęku. Coraz częściej słyszy się o przemocy dorosłych wobec siebie i małoletnich dzieci, które nie czują się bezpiecznie w domu rodzinnym. Bardzo ważne jest aby uzmysłowić sobie powagę problemu, jakim jest stosowanie przemocy wobec najbliższych a zwłaszcza wobec dzieci. Do przemocy dochodzi zarówno w rodzinach patologicznych jak i w rodzinach tzw. zwykłych (które nie mają nic wspólnego z patologią).

Irena Pospieszyl (1994) definiuje przemoc jako „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”. Z przeprowadzonych przez nią badań wynika, że:

- przemoc najczęściej występuje wśród mieszkańców wielkich miast, co ma związek z obniżeniem kontroli społecznej,
- ponad 90 % sprawców przemocy miało z nią do czynienia w dzieciństwie lub w okresie dorastania.

Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna. Anna Lipowska – Teutsch (1998) dodaje jeszcze: przemoc emocjonalną, ekonomiczną, izolowanie, groźby i zastraszanie, manipulowanie, wykorzystywanie i nadużywanie tradycyjnych wyobrażeń o przywilejach przysługujących mężczyźnie. Badania przeprowadzone wśród żon alkoholików wskazują, że blisko 80% tych kobiet doznaje przemocy ze strony swego męża lub partnera.

Z danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, że prawie 70% zgłaszanych przypadków przemocy domowej związanych jest ze spożywaniem przez sprawcę alkoholu. Badania przeprowadzone przez Instytut Psychologii Zdrowia PTP pokazują, że około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma poważne problemy związane ze stosowaniem przemocy wobec swoich najbliższych. Co czwarty ankietowany przyznaje się do stosowania przemocy fizycznej wobec swoich dzieci w okresie rozwijania się choroby alkoholowej, a nieco ponad 5% – do stosowania przemocy wobec swoich dzieci po zakończeniu leczenia odwykowego. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2002 roku policja przeprowadziła ponad 96 tys. interwencji w sprawach przemocy w rodzinie, zarejestrowała prawie 116 tys. ofiar przemocy domowej w tym blisko 46 tys. nieletnich.

W powiecie wrzesińskim działa szereg instytucji i organizacji oraz grup społecznych, które zajmują problematyką przemocy w rodzinie. Jednakże każde z tych działań prowadzone jest w swoim zawężonym zakresie. Inicjatywa budowy systemu pomocy dla ofiar i sprawców przemocy w powiecie, zrodziła się w sytuacji braku kompleksowego wsparcia i dostępu do informacji o możliwościach pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc domową. Należy zatem dążyć do scalenia rozproszonych dotąd działań instytucji tak, aby powstały koalicje na rzecz przeciwdziałania przemocy, skupiające specjalistów z różnych dziedzin,

kompetencyjnie i emocjonalnie gotowych do udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodny jest ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim na lata 2004 – 2015, cel operacyjny 4.3; utworzenie powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

POMOC DLA OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ

Podstawą prawną działań związanych z pomocą dla osób będących w kryzysie jest:

- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym. (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1592 z późn. zm.).
  - ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.).
  - ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
  - ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2002 r. Nr 7 poz. 58 z późn. zm.);
  - ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493).

1. DEFINICJA KRYZYSU I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Termin kryzys pochodzi z języka greckiego. Jego źródłostów, *krino*, oznacza wybór, decydowanie, zaś forma zwrotna to zmaganie się, walka, w której działanie odbywa się pod presją czasu. Wg Słownika wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych W. Kopalińskiego (1989) kryzys oznacza okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian.

Gerald Caplan jest autorem klasycznego ujęcia dynamiki kryzysu i wyróżnia cztery fazy reakcji kryzysowej.

- I faza - pojawia się narastające uczucie niepokoju i napięcia, prowadzące do uruchomienia znanych już sposobów prowadzących do utrzymania homeostazy.
- II faza - dodatkowo występuje dezorganizacja działania i silna potrzeba pomocy. Osoba pozostająca w kryzysie uznaje, że nie jest w stanie przezwyciężyć trudności, uważa się za pokonaną, ulega obniżeniu poczucie własnej wartości, wzrasta napięcie, jednak pojawia się najsilniejsza podatność na zmianę.
- III faza - na skutek istniejącego napięcia, następuje mobilizacja wszystkich rezerw psychicznych w celu znalezienia nowych sposobów rozwiązania problemu.
- IV faza - kryzys się kończy, następuje satysfakcjonujące rozwiązanie, bądź na skutek niepowodzenia efektem staje się zachowanie nieprzystosowawcze, co oznacza utrzymywanie się homeostazy pozornej, ze zwiększoną podatnością na sytuacje podobne do tej, która wywołała kryzys.

Interwencja kryzysowa, podobnie jak pojęcie kryzysu nie jest terminem precyzyjnym. W literaturze funkcjonuje jako metody pierwszej pomocy w sytuacji

ostrego traumatycznego wydarzenia lub doraźnej pomocy w ostrych przypadkach psychiatrycznych. Interwencja kryzysowa jest formą specjalistycznej pomocy w nagłych zdarzeniach, skierowaną na podtrzymanie emocjonalne. Została pomyślana jako szczególny sposób krótkiej psychoterapii skutecznej w drugiej fazie kryzysu. Wykorzystuje jego dwie cechy charakterystyczne: potrzebę pomocy i silną podatność na zmiany. Wanda Badura - Madej definiuje interwencję kryzysową jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, czasowo ograniczonym, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania¹.

Termin „interwencja kryzysowa” powinien być zarezerwowany jest dla działań profesjonalistów, przygotowanych do udzielania pomocy w sytuacjach kryzysu. Pomoc ta powinna być udzielana osobom, które przeżyły szczególnie drastyczne doświadczenia jak gwałt, pobicie, brutalna kradzież, utrata bliskiej osoby, uczestniczenie w katastrofie, wypadku drogowym, itp.

Profesjonalna pomoc ogranicza bezpośrednie skutki kryzysu oraz zapobiega skutkom w odległej przyszłości. Brak prawidłowej pomocy lub nieodpowiednia pomoc mogą spowodować szkody w postaci niekorzystnych i nieodwracalnych zmian psychicznych lub utrwalenia niekorzystnej sytuacji życiowej.

W praktyce na interwencję kryzysową składają się najczęściej następujące działania:

- udzielenie wsparcia emocjonalnego ułatwiającego odreagowanie emocji;
- konfrontowanie z rzeczywistością i przeciwdziałanie tendencjom do zaprzeczania i zniekształcania, aby sformułować najważniejszy w danym momencie problem do rozwiązania;
- dokonanie oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie pod względem ich przystosowawczego bądź też nieprzystosowawczego charakteru;
- odwołanie się do sprawdzonych strategii radzenia sobie lub stworzenie nowych
- utworzenie planu pomocy.

W ostatnich latach upowszechnił się nowy termin w zakresie działań pomocnych - interwencja kryzysowa. Ten specyficzny rodzaj pomocy jest szczególnie uwarunkowany rodzajem trudności, w jakich znajduje się człowiek lub grupa, na przykład rodzina. Najczęściej są to sytuacje lub wydarzenia krytyczne, to znaczy takie, które w sposób istotny zakłócają tok dotychczasowej regulacji stosunków człowieka z otoczeniem tak, że zachodzi konieczność poważnych, aktywnych zmian w krótkim czasie, aby można było przezwyciężyć kryzys, a nawet wykorzystać go dla rozwoju jednostki czy zapobiec patologii.

Interwencja kryzysowa może przebiegać w różnych formach :

- kontaktu telefonicznego;
- bezpośredniego kontaktu w ośrodku interwencji kryzysowej;
- interwencji w miejscu zamieszkania lub przebywania osoby w kryzysie.

W europejskich ośrodkach interwencji kryzysowej przeważa model pomocy ambulatoryjnej z możliwością bezpośredniego bądź telefonicznego kontaktu z osobą potrzebującą pomocy.

---

¹ Badura - Madej W., Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, Wyd. ITERA Warszawa, 1998;

ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W ograniczanie zagrożeń życia rodzinnego spowodowanego przemocą w rodzinie angażują się w coraz większym zakresie społeczności lokalne. W samorządach gminnych i powiatowych powstają specjalistyczne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy (ośrodki interwencji kryzysowych, punkty konsultacyjne, telefony interwencyjne, samopomocowe grupy wsparcia), realizowane są programy interwencyjno-korekcyjne dla sprawców przemocy.

Na mocy art. 17 ust. 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej, gmina powinna udzielić schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego.

a) Ponadto na podstawie art. 4¹. ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin.

Do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat zgodnie z art. 19 pkt. 2 i 12 należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa oraz ośrodków interwencji kryzysowej.

Ośrodki interwencji kryzysowej udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby czy zdrada. Ośrodki interwencji kryzysowej wykorzystywane są również w przypadku specyficznych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe, trzęsienia ziemi, powodzie.

FORMY PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

a) **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**

Ośrodki interwencji kryzysowej o wielu specjalizacjach udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby czy zdrada.

Szczególne zadania stają przed ośrodkami interwencji kryzysowej w dużych aglomeracjach miejskich, gdzie często dochodzi do groźnych wypadków komunikacyjnych, rabunków, kradzieży, gwałtów, zabójstw, gdzie problemy wynikają z biedy, narkomanii, alkoholizmu, bezdomności a ofiary tych wydarzeń stają się klientami tych ośrodków.

Zazwyczaj ośrodki interwencji kryzysowej prowadzą miejsca hostelowe dla ofiar przemocy w rodzinie.

b) **Poradnictwo specjalistyczne**

Celem funkcjonowania poradnictwa jest niesienie pomocy osobom doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, znajdujących się w sytuacjach kryzysu. W skład poradnictwa specjalistycznego wchodzi: poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne.

W ramach konsultacji prawnych prawnik udziela wszelkich porad i informacji, m.in. z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, prawa cywilnego.

Konsultacje psychologiczne obejmują doradztwo, wsparcie, poradnictwo indywidualne i rodzinne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Zazwyczaj świadczenia poradnictwa specjalistycznego odbywają się w Punktach Interwencji Kryzysowej.

c) Interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W skład zespołów interdyscyplinarnych, wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się tą problematyką przemocy specjaliści z szerokiego obszaru problemu przemocy. Zadaniem takiego zespołu byłoby:

- kompleksowe zajmowanie się rodzinami, w których dochodzi do przemocy,
- monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb,
- zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych,
- wspieranie już istniejących placówek,
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, konferencji itp.

Należy podkreślić, iż najlepsze efekty przynosi interdyscyplinarność w podejściu do przeciwdziałania przemocy domowej. Warto dopilnować, aby w skład wspomnianego zespołu weszli przedstawiciele różnych służb, którzy mogliby udzielić kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny.

FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W POWIECIE WRZESIŃSKIM

Na terenie powiatu wrzesińskiego pomocą w zakresie uzależnień i współuzależnień oraz przemocą domową zajmuje się szereg instytucji i grup wsparcia:

1. Niebieski pokój przy Powiatowej Komendzie Policji we Wrześni.
2. Punkt informacyjno – konsultacyjny przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Pięć gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia „CENTRUM”.
5. Poradnictwo rodzinne
6. Fundacja „Odrodzeni”, Stowarzyszenie „Jantar”.

Na podstawie danych uzyskanych od Komendy Powiatowej Policji we Wrześni, interwencja domowa policji w powiecie przedstawia się następująco:

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem:

w 2004r. – 423 interwencji, w tym dot. procedury Niebieskich Kart - 50

w I poł. 2005r. – 196 interwencji w tym dot. procedury Niebieskich Kart - 40

Rodzaj interwencji	miasto		wieś		kobiety		mężczyźni		nieletni	
	2004	I poł 2005	2004	I poł 2005	2004	I poł 2005	2004	I poł 2005	2004	I poł 2005
Interwencje dot. przemocy w rodzinie	22	20	28	20	-	-	-	-	-	-

Liczba pokrzywdzonych	-	-	-	-	52	41	13	6	52	15
Liczba sprawców	-	-	-	-	3	3	49	37	0	0
Liczba sprawców pod wpływem alkoholu	-	-	-	-	3	1	40	22	0	0

Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura Niebieskich Kart :

Rodzaj postępowania	Wszczętych		Stwierdzonych		Zakończonych	
	2004r.	I poł. 2005r.	2004r.	I poł. 2005r.	2004r.	I poł. 2005r.
Znęcanie się nad rodziną /art. 207 k.k./	11	8	4	5	-	2
Obcow. płc. z osobą pon. 15 lat. /art. 200 k.k./	-	1	-	1	-	-
Uchylenie się od płacenia alimentów /art.209 k.k./	-	2	-	-	-	1

Niebieski pokój w powiecie wrzesińskim działa w budynku Komendy Powiatowej Policji we Wrześni. W skład Niebieskiego pokoju wchodzi zespół pomieszczeń służących do przeprowadzenia indywidualnych rozmów, rozpytywania i przesłuchiwanie dzieci. Oficjalne otwarcie pokoju odbyło się w dniu 5 listopada 2003r. Za powstaniem tego typu miejsca przemawiała lokalizacja pomieszczeń Zespołu Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii KPP we Wrześni. tj. zupełnie odrębne wejście zapewnia dziecku tzw. „czysta” drogę dotarcia do niebieskiego pokoju. Jest to droga, w trakcie przebywania której dziecko nie ma żadnego kontaktu z osobami, które będą przyglądały się przesłuchaniu oraz innym policjantom.

Na terenie powiatu osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny mogą uzyskać pomoc terapeutyczną w NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia „Centrum U” we Wrześni. W roku 2004 w Ośrodku udzielono 3378 porad i konsultacji dotyczących uzależnienia i współuzależnienia. Poradnia prowadziła zajęcia dla dwóch grup osób uzależnionych i jedną grupę współuzależnionych. Zajęcia z grupami uzależnionymi odbywały się dwa razy w tygodniu natomiast z grupą współuzależnionymi raz wygodnie. Wiele osób zostało skierowanych do Ośrodka przez GKRPA na podstawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku podania się leczeniu.

Według danych otrzymanych z Sądu Rejonowego we Wrześni, do placówek odwykowych zostały skierowane w latach:

2003r. – 52 osoby

2004r. – 29 osób

Na terenie powiatu wrzesińskiego działa pięć Gminnych Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które realizuje zadania w oparciu o gminny program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez: prowadzenie z nimi rozmów interwencyjnych

(których efektem może być leczenie odwykowe), kieruje wnioski do Sądu Rejonowego o zastosowaniu obowiązku podjęcia leczenia w systemie zamkniętym.

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i minimalizacji szkód społecznych podejmują wiele działań, z których najbardziej istotne to partycypowanie w kosztach Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnień we Wrześni, promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie imprez - sportowo rekreacyjnych, organizowanie wypoczynku letniego, finansowanie przejazdów na leczenie, finansowanie systematycznych szkoleń dla terapeutów.

Dane Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Ilość przyjętych wniosków o leczenie				Ilość skierowanych spraw do sądu			
	2003	w tym kobiet	2004	w tym kobiet	2003	w tym kobiet	2004	w tym kobiet
powiat	40	2	28	1	17	1	10	-

Ilość osób które skorzystały z porad							
Osoby uzależnione				Osoby współzależnione			
2003	w tym kobiet	2004	w tym kobiet	2003	w tym kobiet	2004	w tym kobiet
48	7	52	9	69	31	54	31

W budynku Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni działa Punkt informacyjno – Konsultacyjny

Liczba osób, które zgłosiły się z problemami do punktu informacyjno – konsultacyjnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zgłoszenie		Płeć		Rodzina		Miejsce zamieszkania	
	Pierwszo razowe	Powtórne	Kobieta	Mężczyzna	Pełna	Niepełna	Miasto	Wieś
2002	178	301	396	98	330	136	328	151
2003	132	194	291	60	235	91	196	130
2004	164	227	324	67	218	173	253	138
Razem	474	722	1011	225	783	400	777	419

Forma udzielania pomocy					
Rozmowa wspomagająca	Porada	Konsultacja	Terapia	Pisma	Inne
81	141	77	170	34	19
141	119	100	73	76	3
60	216	181	90	90	3

282	476	358	333	200	25
------------	------------	------------	------------	------------	-----------

PRZYCZYNY KORZYSTANIA ZE WSPARCIA W OŚRODKACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Powiat wrzesiński				
	2003		2004	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Bezrobocie	1597	6321	1743	6454
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	866	4143	826	3957
Alkoholizm	192	840	205	780
Narkomania	-	-	4	16
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	24	58	15	32

Poradnictwo Rodzinne od m-ca października 2004r. rozpoczęło swoją działalność organizowaną przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni. Obecnie poradnictwo prowadzone jest na terenie 4 gmin: Września, Nekla, Pyzdry, Miłostaw, głównie w siedzibach Ośrodków Pomocy Społecznej. Na terenie gminy Kołaczkowo poradnictwo dla społeczności lokalnej udzielane jest przez specjalistów Ośrodka Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczkwie. Porad udzielają psycholog i prawnik, na terenie każdej gminy 1 raz w tygodniu, przez 2 godziny.

Zakres pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje różnorakie problemy, np. przy sformułowaniu pozwu o alimenty i rozwód, wyjaśnienie znaczenia pisma sądowego, sprawy majątkowe, sprawy karne, uregulowanie kontaktów z dziećmi, informacja o przysługujących uprawnieniach i sytuacji prawnej, informacja o postępowaniu w sprawie ubezwłasnowolnienia, zdobycie umiejętności prawidłowego komunikowania, pomoc osobom z problemami: emocjonalnymi, wychowawczymi z dziećmi, małżeńskimi, problem alkoholowy w rodzinie, pomoc w poradzeniu sobie z depresją i kryzysem psychicznym, itp.

W powiecie wrzesińskim w obszarze pomocy społecznej dot. przemocy w rodzinie działają dwie organizacje pozarządowe tj. Wrzesińskie Stowarzyszenie „Jantar” mieszące się we Wrześni na ul. Chopina 9 oraz Fundacja „Odrodzeni” w budynku biblioteki przy ul. Słowackiego 39

III. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA

CEL STRATEGICZNY:

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WRZESIŃSKIM
--

1) Priorytety i cele szczegółowe

Do osiągnięcia celu strategicznego w ramach priorytetów zaplanowano do realizacji na terenie powiatu wrzesińskiego w latach 2005-2008 cele ogólne i cele szczegółowe, które osiągnane będą poprzez wykonywanie poszczególnych zadań.

a) **PRIORYTET 1: UTWORZENIE SYSTEMU WSPIERANIA RODZIN W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH**

Uzasadnienie

Przeciwdziałanie pogłębiania się kryzysów i narastania problemów w rodzinach wymaga utworzenia profesjonalnego, sprawnie funkcjonującego systemu, któryby w sposób kompleksowy regulował stosowane procedury, formy i zakres wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysowych. System wsparcia to ludzie i instytucje, które mogą służyć realną pomocą w zwykłych warunkach życia i w sytuacjach psychologicznego i psychospołecznego kryzysu.

Zasadniczym celem programu jest stworzenie w opraciu o istniejącą lub tworzoną infrastrukturę systemu wspierania rodzin w sytuacjach kryzysowych. Istota funkcjonowania systemu polegać będzie na planowej współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami i placówkami, których pracownicy mogą zidentyfikować przemoc w rodzinie, potrafią podjąć interwencję i współdziałać w procesie pomocy ofierze i jej rodzinie. Podstawą sprawnie funkcjonującego w powiecie systemu przeciwdziałania przemocy, jest odpowiednio funkcjonująca infrastruktura socjalna oraz będąca w dyspozycji przygotowana specjalistyczna kadra. Bazę systemu wsparcia stanowią instytucje, powołane do przychodzenia z pomocą tym, którzy znajdują się w stanie szczególnego zagrożenia zdrowia i życia. Obecnie za najbardziej celowe uznaje się tworzenie ośrodków kompleksowej pomocy w różnego rodzaju kryzysach, to jest w złożonych kryzysach psychospołecznych jak i osobom chorym psychicznie w okresie zaostrzonych objawów. Interwencja kryzysowa ma również zastosowanie w przypadku specyficznych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe, trzęsienia ziemi, powódzie, itp., które dotyczą zarówno pojedyncze osoby jak duże grupy ludzi.

Zintegrowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie, oparty będzie na funkcjonowaniu:

- Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z miejscami hostelowymi dla osób będących w kryzysie.
- Centrum Powiadamiania Kryzysowego działającego przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
- Punktów Interwencji Kryzysowej na terenie gmin powiatu wraz z funkcjonowaniem interdyscyplinarnych zespołów profesjonalistów reagujących na każde zgłoszenie o interwencji.
- Niebieskiego pokoju przy Powiatowej Komendzie Policji we Wrześni.

Cele szczegółowe :

Cel 1.1. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Zadania:

- 1.1.1 Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z miejscami hostelowymi we Wrześni.
- 1.1.2 Uruchomienie Centrum Powiadamiania Kryzysowego przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej we Wrześni.
- 1.1.3 Tworzenie Punktów Interwencji Kryzysowej na terenie gmin powiatu.
- 1.1.4 Włączenie niebieskiego pokoju do systemu wspierania rodzin w sytuacjach kryzysowych.

Wskaźniki

- Funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- Liczba osób korzystających z pomocy ośrodków interwencji kryzysowej
- Uruchomienie Centrum Powiadamiania Kryzysowego
- Liczba osób, które zgłosiły przemoc w Punkcie Powiadamiania Kryzysowego
- Liczba Punktów Interwencji Kryzysowej

Cel 1.2. Tworzenie grup samopomocowych oraz zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie działających w obszarze poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego

Zadania:

- 1.2.1 Powołanie interdyscyplinarnego zespołu profesjonalistów na terenie gminy Września.
- 1.2.2 Powołanie interdyscyplinarnego zespołu profesjonalistów na terenie gmin: Miłostaw, Pyzdry, Kołaczkowo, Nekla.
- 1.2.3 Doskonalenie i szkolenie kadr zawodowych pracujących na rzecz rodzin będących w kryzysie.

Wskaźniki

- Liczba powstałych zespołów.
- Liczba osób i instytucji, które zaangażowały się w pracę zespołu.
- Liczba osób którym udzielono specjalistycznej pomocy.
- Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń.

b) PRIORYTET 2: PROFILAKTYKA

Uzasadnienie

Nowoczesna profilaktyka opiera się na aktywnym udziale osób doświadczających przemocy w profesjonalnych programach. Programy takie powinny zakładać spotkania ze specjalistami mającymi doświadczenie w postępowaniu, w przypadku występowania przemocy. Praktyka bowiem wykazała, że prelekcje czy pogadanki nie spełniają wymogów nowoczesnej profilaktyki. Na świecie preferowane są programy o dużej skuteczności, takie które podlegają ewaluacji i są akceptowane przez odbiorców. Szczególnie cenne są programy, które uczestników nie tylko wiedzy, ale również wyrabiają w nich pozytywne nawyki. Programy takie posługują się metodami warsztatowymi, aktywnymi.

Ponadto bardzo ważne jest wypracowanie sprawnego systemu przekazu oraz możliwości korzystania z informacji o instytucjach, placówkach i innych miejscach, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc rodzinom, małżeństwom, młodzieży i innym osobom potrzebującym wsparcia. Interwencja w sprawach przemocy domowej jest trudnym zadaniem i wymaga współpracy wielu służb społecznych. Powstrzymywanie sprawców przemocy domowej i pomaganie ofiarom musi być prowadzone na wiele sposobów. Oprócz interwencji policji, prokuratury i sądów, w każdej gminie powinny funkcjonować punkty konsultacyjne i schroniska, zorganizowana pomoc psychologiczno-terapeutyczna oraz prawna.

Celem priorytetu jest dotarcie z informacją o rodzajach i formach przemocy do jak najszerszego kręgu odbiorców.

Cel 2.1: Prowadzenie działalności informacyjnej

Zadania:

- 2.1.1 Tworzenie i uaktualnianie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- 2.1.2 Opracowanie powiatowego informatora nt. możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej.
- 2.1.3 Wydawanie i publikowanie informatorów o instytucjach świadczących pomoc rodzinie w kryzysie także poprzez internet.

Wskaźniki

- Powstała baza danych
- Opracowany powiatowy informator
- Liczba publikowanych informatorów

Cel 2.2: Prowadzenie działalności edukacyjnej

Zadania:

- 2.2.1 Organizowanie kampanii, konferencji uwzględniających problematykę przeciwdziałania przemocy i agresji.

- 2.2.2 Współpraca z mediami oraz inicjowanie wymiany informacji pomiędzy mediami i instytucjami odpowiedzialnymi za profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie.
- 2.2.3 Opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów edukacyjnych w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie.
- 2.2.4 Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocy domowej, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 2.2.5 Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki

- Liczba zorganizowanych kampanii i konferencji.
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach o problematyce przemocy w rodzinie.
- Liczba przeprowadzonych programów korekcyjnych wraz z liczbą kierowców objętych programem.
- Opracowany program korekcyjno – edukacyjny.

IV. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPOSÓB REALIZACJI JEGO ZADAŃ.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie finansowany będzie ze środków Starostwa Powiatowego, Samorządów gminnych. Ponadto ze środków otrzymanych z budżetu Ministra Polityki Społecznej, Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, Wojewody Wielkopolskiego, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy wsparciu środków uzyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Harmonogram i Finansowanie

Harmonogram działań wraz z finansowaniem realizacji poszczególnych zadań, zawarty został w załączniku do niniejszego programu. Warunkiem wprowadzania Programu jest zapewnienie w corocznym budżecie Powiatu określonych środków finansowych na realizację przyjętych zadań. Powodzenie realizacji Programu w dużej mierze uzależnione będzie od wysokości pozyskanych dodatkowych środków zewnętrznych na część działań określonych w Programie, a zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja Programu w części zadań zostanie zlecona na podstawie konkursu organizacjom pozarządowym. Realizacja części działań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych i te będą realizowane systematycznie.

Monitorowanie

Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Powiatu we Wrześni po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ WRAZ Z FINANSOWANIEM PROGRAMU

PRIORYTET 1: UTWORZENIE SYSTEMU WSPIERANIA RODZIN W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Cel 1.1. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Szacunkowy koszt/ Źródło finansowania
1.1.1.	Utworzenie Centrum Interwencji Kryzysowej wraz z miejscami hostelowymi we Wrześni.	2006	2006	Budżet powiatu 20 000 zł.
1.1.2.	Uruchomienie Punktu Powiadamiania Kryzysowego przy Centrum Interwencji Kryzysowej we Wrześni.	2007	2007	Budżet powiatu 43 000 zł. - województwa - organizacji pozarządowych
1.1.3.	Tworzenie Punktów Interwencji Kryzysowej na terenie gmin powiatu.	2007	2008	Budżet samorządu - gminy - organizacji pozarządowych
1.1.4.	Włączenie niebieskiego pokoju do systemu wspierania rodzin w sytuacjach kryzysowych.	2005	2008	bez nakładów

Cel 1.2. Tworzenie grup samopomocowych oraz zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie działających w obszarze poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania
1.2.1.	Powołanie interdyscyplinarnego zespołu profesjonalistów na terenie gminy Września.	2006	2006	Budżet powiatu 5 000 zł. - organizacji pozarządowych
1.2.2.	Powołanie interdyscyplinarnego zespołu profesjonalistów na terenie gmin: Miłosław, Pyzdry, Kołaczkowo, Nekla.	2007	2008	Budżet samorządu - gminy - organizacji pozarządowych
1.2.3.	Tworzenie Punktów Interwencji Kryzysowej na terenie gmin powiatu.	2007	2008	Budżet samorządu - gminy województwa
1.2.4.	Doskonalenie i szkolenie kadr zawodowych pracujących na rzecz rodzin będących w kryzysie.	2006	2008	Budżet powiatu 4 500 zł/rok

PRIORYTET 2: PROFILAKTYKA

Cel 2.1: Prowadzenie działalności informacyjnej

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania
2.1.1.	Tworzenie i uaktualnianie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.	2006	2006	Bez nakładów
2.1.2.	Opracowanie powiatowego informatora nt. możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej.	2006	2006	Budżet powiatu 2 500 zł.
2.1.3.	Wydawanie i publikowanie informatorów o instytucjach świadczących pomoc rodzinie w kryzysie także poprzez internet.	2006	2008	Budżet samorządu - powiatu - województwa

Cel 2.2: Prowadzenie działalności edukacyjnej

Lp.	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania
2.2.1.	Organizowanie kampanii, konferencji uwzględniających problematykę przeciwdziałania przemocy i agresji.	2006	2008	Budżet powiatu 4 500 zł./rok
2.2.2.	Współpraca z mediami oraz inicjowanie wymiany informacji pomiędzy mediami i instytucjami odpowiedzialnymi za profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie.	2005	2008	bez nakładów
2.2.3.	Opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów edukacyjnych w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie.	2006	2008	Budżet powiatu 2 500 zł.
2.2.4.	Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocy domowej, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.	2006	2008	Budżet powiatu 4 500 zł.
2.2.5.	Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	2006	2008	Budżet powiatu 1 500 zł.